

Ivo Glavaš, Ivo Šprljan

O ugaonim stupovima u Šibeniku

Ivo Glavaš
Ministarstvo kulture i medija,
Uprava za zaštitu kulturne baštine,
Konzervatorski odjel u Šibeniku
HR – 22000 Šibenik, Stube Jurja Ćulinovića 1/3
Ivo Šprljan
Ministarstvo kulture i medija,
Uprava za zaštitu kulturne baštine,
Konzervatorski odjel u Šibeniku
HR – 22000 Šibenik, Stube Jurja Ćulinovića 1/3

UDK: 728.3.012.43(497.581.2Šibenik)(091)
Prethodno priopćenje/Preliminary Communication
Primljen/Received: 8. 6. 2022.

Ključne riječi: Šibenik, ugaoni stup, obiteljski grb, reprezentativna etaža, ugaona bifora, razdjelni vijenac

Keywords: Šibenik, corner column, family coat of arms, representative floor, corner bifora, partition cornice

U radu se raspravlja o fenomenu ugaonih stupova na kućama u povijesnoj jezgri Šibenika. Na istočnoj jadranskoj obali oni se javljaju od Kvarnera do srednje Dalmacije, ali najviše ih ima u Šibeniku, ukupno petnaest. Međutim, posebnost Šibenika su ugaoni stupovi u simbiozi sa zrcaljeno postavljenim obiteljskim grbovima iznad njih ili unutar kapitela stupova, koji na taj način pokazuju na reprezentativnu etažu objekta. Pojava ugaonih stupova u Šibeniku povezana je s intenzivnom izgradnjom građevina u povijesnoj jezgri u 15. stoljeću. Moguće izvorište fenomena ugaonih stupova, sa zrcaljeno postavljenim obiteljskim grbovima iznad njih, jest slična situacija na uglu splitske palače Ciprianis-Benedetti.

UVOD

Stambeno graditeljstvo u srednjem vijeku u Šibeniku još uvijek nije dovoljno obrađena tema. Prvo sustavnije istraživanje povijesne jezgre Šibenika započeli su još 1985. godine znanstvenici Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu. Nakon prve objave djelomičnih rezultata istraživanja, u radu koji je objavljen u Radovima Instituta za povijesti umjetnosti 1987. godine, postalo je jasno da su se autori opredijelili za metodologiju analize šibenske povijesne jezgre po blokovima.¹ Opisanoj metodologijom isti tim je za potrebe izrade konzervatorskog elaborata, kao dijela tadašnjeg Provedbenog urbanističkog plana

povijesne jezgre Šibenika, obradio cijelu povijesnu jezgru Šibenika. Konzervatorski elaborat pod nazivom *Šibenik – povijesna jezgra. Analiza razvoja i prijedlozi konzervatorskih smjernica* izrađen je u lipnju 1990. godine.² Nakon toga jedan od članova tima Instituta za povijest umjetnosti, Danko Zelić, obranio je na Sveučilištu u Zagrebu 1999. godine doktorski rad pod naslovom *Postanak i urbani razvoj Šibenika u srednjem vijeku*. Zelićev doktorski rad tako je do danas ostao jedini znanstveno zaokruženi prikaz povijesnog i urbanističkog razvoja Šibenika u srednjem vijeku. Osim radova iz kruga istraživača tima Instituta za povijest umjetnosti, u novije vrijeme stambenim graditeljstvom Šibenika kroz identifikaciju pojedinih majstora graditelja u šibenskom notarskom arhivu bavi se Emil Hilje.³

Izdvojeni fenomen u okviru povijesnoga stambenog graditeljstva u Šibeniku predstavljaju ugaoni stupovi koji, kako ćemo dalje vidjeti, nisu samo fenomen Šibenika, ali su baš u Šibeniku doživjeli svoje najvažnije i najljepše pojavne oblike. O njima u literaturi nalazimo tek crtice, a jedini kraći, informativni rad o ugaonim stupovima u Šibeniku objavio je Ivo Šprljan u časopisu *Klesarstvo i graditeljstvo* 2005. godine.⁴ U dva navrata teme ugaonih stupova dotiče se vrlo sažeto i Igor Fisković, koji fenomen ograničava samo na srednju Dalmaciju, u njima vidi nedvojbenu utjecaj mletačke ranogotičke arhitekture i pripisuje ih radionicama Pincina i Busata, tada zaposlenima na katedrali sv. Jakova, ali ne daje pobliža objašnjenja.⁵ Osnovne podatke o ugaonim stupovima u

² TADIĆ, BISERKA; STEPINAC, DAVORIN, 1990.

³ HILJE, EMIL, 2013a., 61-70; HILJE, EMIL, 2013b., 135-158; HILJE, EMIL, 2015., 217-230.

⁴ ŠPRLJAN, IVO, 2005., 22-24.

⁵ FISKOVIĆ, IGOR, 1977., 83; FISKOVIĆ, IGOR, 1982., 134, bilj. 121.

¹ TADIĆ, BISERKA; MARKOVIĆ, JAGODA; HORVAT-LEVAJ, KATARINA, 1987., 5-29.

1 Ugaoni štap u Trogiru (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner pole in Trogir (photo: I. Glavaš, 2022)

2 Ugao palače Ciprianis-Benedetti u Splitu (foto: Z. Radunić, 2022.)
Corner on the Ciprianis-Benedetti palace in Split (photo: Z. Radunić, 2022)

Trogiru (sačuvalo ih se sedam) daje Ana Plosnić Škarić u svom neobjavljenom doktorskom radu iz 2010. godine.⁶ U novije vrijeme ugaonim stupovima na Rabu, gdje ih je poslije Šibenika i najveći broj, bavi se Marija Bijelić koja u radu objavljenom u *Peristilu* 2017. godine donosi i kartu postojećih stupova u povijesnoj jezgri Raba.⁷ Laris Borić i Jasenka Gudelj u svojoj knjizi o Cresu objavljenoj 2019. godine komentiraju nekoliko postojećih ugaonih stupova u povijesnoj jezgri Cresa u kontekstu obrade stambenih objekata.⁸ Stoga je, s obzirom na stanje istraživanja fenomena, cilj ovoga rada pobliže objasniti pitanje ugaonih stupova u Šibeniku, posebno s obzirom na njihovo značenje u kontekstu nagle izgradnje grada tijekom 15. stoljeća. Komparativnom analizom utvrdit će se osobite značajke ugaonih stupova u Šibeniku u odnosu na druga mjesta na istočnoj jadranskoj obali gdje se javljaju.

PITANJE IZVORIŠTA

U poznatom radu o romaničkom stambenom graditeljstvu Splita i Trogira Cvito Fisković u katalogu romaničkih građevina u povijesnoj jezgri Trogira pod brojem 51. opisuje palaču prijelaznog romaničko-gotičkog stila, na kojoj su i danas vidljivi zazidani romanički i gotički otvori za

prozore i vrata.⁹ Na samom uglu palače nalazi se, kako Fisković piše, ugaoni polustup, ali u ovom slučaju radi se o ugaonom štapu jer nema ni baze ni kapitela da bi bio klasificiran kao stup (sl. 1). To je nedvojbeni dokaz da je tijekom romanike i gotike u Dalmaciji prisutno „ukrašavanje“ uglova građevina nečim što će kasnije postati pravi stup. Drugi, daleko značajniji primjer nalazi se na palači Ciprianis-Benedetti koja pročeljima gleda na današnji Narodni trg u Splitu. Palača Ciprianis-Benedetti doživjela je kroz povijest brojne promjene, pregradnje i nadogradnje, tako da njezine faze možemo pratiti od ranoga srednjeg vijeka do trenutka kada objekt 1680. godine preuzima obitelj Benedetti i preoblikuje ga dodavanjem elemenata baroknog stila, što predstavlja i današnji izgled građevine, uz manje izmjene u prizemlju.¹⁰ Na istaknutom uglu palače nalazi se ugaoni štap (nema baze ni kapitela) koji ide sve do završetka prizemlja koje je na pročelju jasno odijeljeno vijencem u obliku gotičkoga tordiranog užeta (sl. 2). Na uglu zapadnog pročelja nalazi se i skulptura sv. Antuna Opata u niši koju je prema natpisu 1394. godine dao izraditi splitski plemić Ciprijan Zaninov de Ciprianis, kako sebe na natpisu titulira: „*tunc comes Curcule*“

6 PLOŠNIĆ ŠKARIĆ, ANA, 2010., 201-202.

7 BIJELIĆ, MARIJA, 2017., 29-31.

8 BORIĆ, LARIS; GUDELJ, JASENKA, 116-118.

9 FISKOVIĆ, CVITO, 1952., 175.

10 O palači Ciprianis-Benedetti i elementima dekorativne plastike vidi kod: FISKOVIĆ, CVITO, 1954., 99-100; MARASOVIĆ, MIRJANA, 2001.-2002., 61-75.

3 Zrcaljeni grbovi splitske plemićke obitelji de Ciprianis na uglu palače Ciprianis-Benedetti (foto: Z. Radunić, 2022.)
Mirrored coats of arms of the Split noble family de Ciprianis on the corner of the Ciprianis-Benedetti palace (photo: Z. Radunić, 2022)

(tadašnji korčulanski knez).¹¹ U visini prvog kata palače, a iznad ugaonog štapa, na obje strane pročelja zrcalno su postavljena dva grba obitelji de Ciprianis u gotičkom štitu (sl. 3). Ranija romanička faza objekta naglašena je rekonstruiranim heksaforama u razini prvog kata i ostacima dućanskih otvora u prizemlju građevine. S obzirom na to da je jedini vidljivi reprezentativni dio palače zapravo ugao (romaničke heksafore su također orijentirane prema uglu), logično je da se Ciprijan Zaninov odlučio da težište dekoracije i simbola svoje plemićke obitelji postavi na taj dio. Zato je obiteljske grbove zrcalno pozicionirao točno u osi ugaonog štapa. Kasniji vlasnici, obitelj Benedetti, postavljaju novi portal i svoj obiteljski grb na južnom pročelju u današnjoj Ulici Marka Marulića, gdje je daleko manje vidljiv. Prema tome, ta koncepcija Ciprijana Zaninova možda bi mogla predstavljati najstarije datirano povezivanje ugaonog štapa i u uglu zrcaljeno postavljenih obiteljskih grbova. Međutim, ova koncepcija će svoj pravi procvat doživjeti u sljedećem stoljeću upravo u Šibeniku, s tim da treba naglasiti da završetak ugaonog štapa i vijenca na splitskoj palači Ciprianis-Benedetti i grbove obitelji de Ciprianis na prvom katu razdvajaju dva reda klesanog kamena, dok to u Šibeniku nije slučaj.

U Šibeniku ima ukupno petnaest ugaonih stupova, a nigdje drugdje nije došlo do povezivanja obiteljskih

grbova, elemenata dekorativne plastike i ugaonih stupova kao na kućama u povijesnoj jezgri Šibenika¹² (sl. 4). Za pravo nam daju primjeri ugaonih stupova u Rabu, Cresu i Trogiru, među kojima nema primjera takve simbioze. U Rabu je primjerice evidentirano ukupno devet ugaonih stupova i tri ugaona štapa, i ni na jednom se u istoj kompoziciji ne nalaze obiteljski grbovi.¹³ Dakle, možemo li govoriti o tome da je ugaoni ansambl Ciprijana Zaninova u Splitu utjecao na postavljanje ugaonih stupova s obiteljskim insignijama u Šibeniku, teško je reći, ali sličnost je svakako primjetna.

S obzirom na velike promjene u popločenju ulica u šibenskoj povijesnoj jezgri tijekom vremena, na mnogim mjestima baze stupova više se ne vide, a neke su i znatno oštećene. To ne znači da se u tim slučajevima ne radi o stupovima u pravom smislu te riječi (a ne o ugaonim stupovima), osim možda u slučaju ugaonog stupa u Uskočkoj ulici 10, što ćemo sve popratiti odgovarajućim komentarima u raspravi. Na nekim ugaonim stupovima u Šibeniku

¹¹ FISKOVIĆ, CVITO, 1954., 99. O karijeri Ciprijana Zaninova vidi kod: ANČIĆ, MLADEN, 1979., 37-80.

¹² Najvjerojatnije se pretežito radi o plemićkim kućama i palačama, njihovim ugaonim stupovima i grbovima, ali treba upozoriti da nisu samo plemići imali svoje obiteljske grbove, već je to pravo, među ostalim, pripadalo i drugim građanima. (GRANIĆ, MIROSLAV, 1993., 141.) Neki od neidentificiranih obiteljskih grbova na šibenskim kućama, uključujući i one povezane s ugaonim stupovima, mogli bi pripadati i pučkim obiteljima kao što je slučaj s grbom trogirskog klesara Jakova Florijeva. Vidi o tome: ZELIĆ, DANKO, 2008., 22.

¹³ O smještaju i izgledu ugaonih stupova na Rabu vidi kod: BIJELIĆ, MARIJA, 2017., 29-31.

4 Karta 15 ugaonih stupova u povijesnoj jezgri Šibenika (izradio: I. Šprljan, 2022.)

Map representing the locations of 15 corner columns in the historical centre of Šibenik (made by: I. Šprljan, 2022)

5 Ugaoni stup na uglu bratimske kuće bratovštine sv. Marije od Kaštela (foto: I. Glavaš, 2022.)

Corner column on the corner of the house of the Confraternity of St. Mary of the Castle (photo: I. Glavaš, 2022)

zrcaljeni obiteljski grbovi postavljeni su zasebno odmah iznad kapitela stupova, dok su na nekima obiteljski grbovi uklopljeni u same kapitele.

Također treba naglasiti da je zrcaljeno postavljanje obiteljskih grbova na uglovima kuća iznimno rijetka pojava. Opet u Šibeniku bilježimo tek nekoliko takvih slučajeva karakterističnih za kasni srednji vijek, dok se rijedak sličan primjer javlja u Korčuli na kući u Ulici Korčulanskog statuta, gdje se nalazi zrcaljeni grb korčulanske plemićke obitelji Tolentić iz 16. stoljeća.¹⁴

O FUNKCIJI, ZNAČENJU I POLOŽAJU UGAONIH STUPOVA U POVIJESNOJ JEZGRI ŠIBENIKA

Na kućama i palačama u Šibeniku nije primjetna takva raskoš u dekoracijama kao što je to slučaj na plemićkim palačama u Trogiru i Splitu. U Šibeniku su takvi objekti daleko skromnije ukrašeni, a ni atriji nisu raskošno dekorirani. Budući da su primjerice stambeni blokovi neposredno zapadno od samostana i crkve sv. Frane izrazito guste strukture tako da su reprezentativna glavna pročelja gotovo „nevidljiva“, to je situacija u kojoj ugaoni stupovi postaju glavni simbol iskazivanja moći pojedine obitelji.

Glavnina građevina u povijesnoj jezgri Šibenika, povezana s intenzivnom izgradnjom grada u 15. stoljeću, koncentrirana je gotovo u ravnoj liniji između crkve i samostana sv. Frane i tadašnjega glavnog gradskog trga (*plathea communis*) s Velikom ložom i katedralom sv. Jakova, i s današnjom glavnom gradskom Ulicom kralja Tomislava (nekađanjom povijesnom ulicom Fra le Botteghe) kao krajnjom

¹⁴ FAZINIĆ, ALENA; FAZINIĆ, NEVEN, 2011., 37.

6 Glavno pročelje palače Dominis u Rabu i ugaoni stup (foto: G. Jerabek, 2022.)

Main façade of the Dominis palace in Rab and its corner column (photo: I. Glavaš, 2022)

7 Ugaoni stup na kući Berislavić u Trogiru (foto: I. Glavaš, 2022.)

Corner column on the Berislavić house in Trogir (photo: I. Glavaš, 2022).

granicom.¹⁵ Iznad te linije postoje samo dva ugaona stupa, ali bez obiteljskih grbova. Od ta dva ugaona stupa, za onaj na kući u današnjoj Ulici Andrije Kačića Miošića 18, možemo opravdano pretpostaviti da je na tom mjestu sekundarno ugrađen. Drugi ugaoni stup nalazi se na uglu nekadašnje bratimske kuće najuglednije šibenske bratovštine sv. Marije od Kaštela koja se počela graditi 1476. godine¹⁶ (sl. 5). Sačuvao se i ugovor između bratovština sv. Marije od Kaštela i majstora Luke Milovčića, njegovog brata Mihovila te majstora Martina Pavlinovića sklopljen 7. siječnja 1478. godine kojim se oni obvezuju izraditi baš taj ugaoni stup.¹⁷ To znamo jer se u ugovoru spominje reljef s prikazom *Pietà* u niši, koji se nalazi lijevo od stupa na jugozapadnom pročelju bratimske kuće. Nedugo nakon gradnje kuće bratima Gospe od Kaštela, 1490. godine započela je i gradnja njihove crkve sv. Marije od Milosrđa na kojoj je za protomagistra 1502. godine postavljen Nikola Firentinac. Posljednja je to crkva sagrađena unutar zidina Šibenika.¹⁸ Također, to je jedini

¹⁵ O tom najstarijem dijelu povijesne jezgre Šibenika i valorizaciji objekata vidi kod: TADIĆ, BISERKA; STEPINAC, DAVORIN, 1990., 20-26; ZELIĆ, DANKO, 1999., 112-113. O koncentriranoj i intenzivnoj izgradnji plemićkih kuća i palača u Šibeniku ponajviše u tom dijelu povijesne jezgre, osobito u 15. stoljeću: ZELIĆ, DANKO, 1999., 193-200.

¹⁶ O bratovštini sv. Marije od Kaštela vidi kod: ZELIĆ, DANKO, 1999., 174-175.

¹⁷ FISKOVIĆ, CVITO, 1986., 52 i bilj. 50.

¹⁸ ZELIĆ, DANKO, 1999., 174-175.

primjer ugaonog stupa izvan središnjeg dijela koncentracije plemićkih objekata u povijesnoj jezgri Šibenika za koji možemo tvrditi da se nalazi na izvornom mjestu.

Osnovna karakteristika ugaonih stupova u Šibeniku jest da se oni postavljaju do visine reprezentativne etaže na kućama i palačama. Na taj način oni na fasadi građevine jasno pokazuju poziciju reprezentativne etaže, koja je tako znatno vidljivija nego kada se u uskoj ulici moramo zagledati u visinu da bismo vidjeli raskošnu biforu ili triforu *piano nobilea*.¹⁹ Uobičajena je pojava da odmah iznad ugaonog stupa ide razdjelni vijenac, kao još jedan način označavanja reprezentativne etaže. Iznad ugaonog stupa u Šibeniku dosta često dolazi i ugaona bifora, što je poznati element venecijanskoga stambenog graditeljstva, ali vrlo karakterističan i za stambeno graditeljstvo u povijesnoj jezgri Šibenika.²⁰ Nažalost, radi li se u Šibeniku o redovitim pojavama razdjelnih vijenaca i ugaonih bifora iznad ugaonog stupa, još uvijek bez detaljnog istraživanja ne možemo tvrditi. Naime, neke su kuće već od kraja 18. stoljeća i naročito u 19. i 20. stoljeću na pročeljima temeljito preoblikovane. U uvjetima učestalih promjena prozorskih otvora na stambenim objektima dalmatinskih komuna katkad je teško procijeniti

¹⁹ O poziciji reprezentativne etaže u gustoj i zbijenoj izgradnji vidi kod: GRUJIĆ, NADA, 1986., 28.

²⁰ FISKOVIĆ, IGOR, 1982., 134 i bilj. 122.

8 Ugaoni stup na palači Divnić (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the Divnić palace (photo: I. Glavaš, 2022)

9 Grbovi plemićke obitelji Divnić iznad ugaonog stupa palače Divnić (foto: I. Glavaš, 2022.)

Coats of arms of the noble family Divnić above the corner column of the Divnić palace (photo: I. Glavaš, 2022)

radi li se primjerice o palači s izvornim pozicijama gotičkih otvora ili su gotički otvori premješteni s neke druge kuće. Karakterističan je primjer kuće Kožul u Šibeniku u Ulici Andrije Kačića Miošića 1, koja samo na prvi pogled izgleda kao jedinstveno gotičko zdanje, a mogla je biti sagrađena (sastavljena) tek u 19. ili čak 20. stoljeću.²¹ U prilog tezi o čestom preoblikovanju pročelja stambenih kuća i sekundarnoj upotrebi dekorativnih prozorskih okvira ide i situacija u Trogiru, gdje za svega četiri pročelja gotičkih kuća možemo dokazati da imaju izvorni raspored otvora, uključujući i one na reprezentativnoj etaži.²²

Na jednaki način kao u Šibeniku, ugaoni stup na glavnom pročelju renesansne palače Dominis na Rabu obilježava reprezentativnu etažu prvog kata²³ (sl. 6). Ugaoni stup palače Dominis istovremeno je s njenim preuređenjem u renesansi, ali je teško zaključiti je li baš taj ugaoni stup bio umjetnička inspiracija za sve ugaone stupove na Rabu, kako misli Bijelić, što utječe i na njihovu dataciju nakon onoga na palači Dominis.²⁴

Drugačiji primjer – gdje ugaoni stup ne naglašava reprezentativnu etažu – pronalazimo u povijesnoj jezgri Trogira na kući Berislavić²⁵ (sl. 7). Tu ugaoni stup ostaje u razini

prizemlja, a reprezentativni prvi kat s gotičkom biforom naglašava razdjelni vijenac. Slična je situacija na južnoj kući Rodinis u povijesnoj jezgri Cresa, gdje je ugaoni stup na renesansnom pročelju iz 1505. godine u zoni prizemlja, a reprezentativne su druga i treća etaža kuće.²⁶ Borić i Gudelj pretpostavljaju da svi ugaoni stupovi na creskim stambenim objektima imaju izvorište u ugaonim stupovima na gotičkom glavnom pročelju crkve sv. Izidora.²⁷ Međutim, u povijesnoj jezgri Cresa na palači Marcello-Petris s početka 16. stoljeća na svakoj od tri etaže nalaze se ugaoni stup i razdjelni vijenac,²⁸ što je svakako utjecaj mletačkoga stambenog graditeljstva, kao što je primjer ugaonog stupa u obliku trostrukog tordiranog užeta što ide kroz sve tri etaže venecijanske palače Ca d'Oro ili situacija s ugaonim stupovima na gotičkoj venecijanskoj palači Mastelli del Cammello.²⁹ Slična je situacija i s trokatnom gotičkom palačom u Ulici Decumanus 32 u Poreču. Na oba ugla palače prema ulici nalaze se vitki ugaoni stupovi na svakoj etaži i razdjelni vijenac, s tim da dvije završne etaže imaju samo jedan stup i ne dijeli ih razdjelni vijenac.³⁰

21 ZELIĆ, DANKO, 1999., 197-198.

22 PLOŠNIĆ ŠKARIĆ, ANA, 2010., 157.

23 O palači Dominis vidi kod: BRADANOVIĆ, MARIJAN, 2013., 73-75.

24 BIJELIĆ, MARIJA, 2017., 31.

25 O kući Berislavić vidi kod: PLOŠNIĆ ŠKARIĆ, ANA, 2010., 112-113.

26 O južnoj kući Rodinis vidi kod: BORIĆ, LARIS; GUDELJ, JASENKA, 2019., 116-117.

27 BORIĆ, LARIS; GUDELJ, JASENKA, 2019., 122.

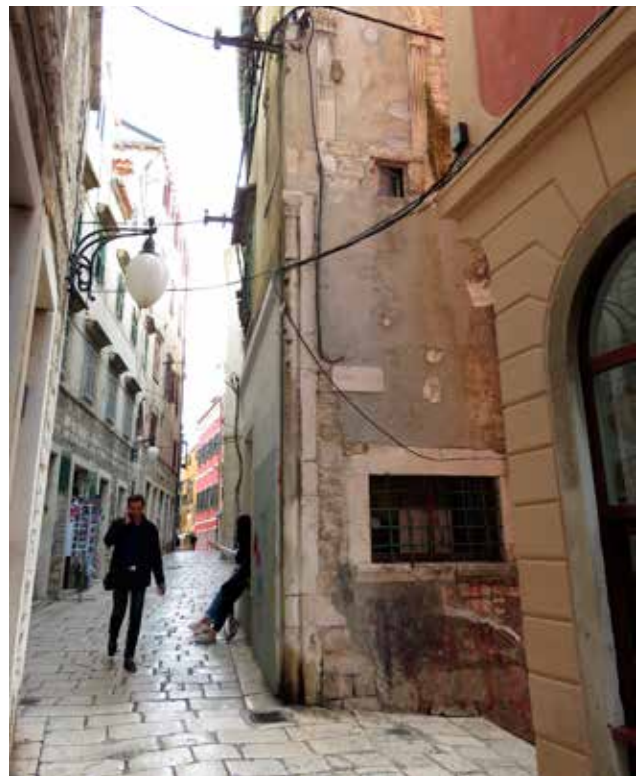
28 O kući Marcello-Petris vidi kod: BORIĆ, LARIS; GUDELJ, JASENKA, 2019., 112-115.

29 ARSLAN, EDOARDO, 1971., 270-271, 283-284, 316-317.

30 PRELOG, MILAN, 2007., 252-257.

10 Ugaoni stup na kući u Ulici kralja Tomislava 16 (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the house at 16 Ulica kralja Tomislava
(photo: I. Glavaš, 2022)

11 Ugaoni stup na kući u Vodičkoj ulici 1 (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the house at 1 Vodička ulica (photo: I. Glavaš, 2022)

Najsnažniji dokaz da ugaoni stupovi s grbovima u Šibeniku služe za označavanje reprezentativne etaže jest ugaoni stup sa zrcaljenim plemićkim grbovima šibenske obitelji Divnić u gotičkom štitu, na njihovoj palači koja gleda na nekadašnji glavni gradski trg (*plathea communis*) (sl. 8). Palača Divnić sagrađena je na terenu s jako izraženim nagibom tako da njeno sjeverozapadno pročelje koje gleda prema bočnom pročelju Velike lože ima čak pet etaža, dok glavno jugozapadno pročelje ima četiri etaže. Reprezentativna etaža je treća etaža s renesansnom triforom i razdjelnim vijencem na jugozapadnom pročelju (gdje je u prizemlju i glavni ulazni portal), što odgovara četvrtoj etaži na sjeverozapadnom pročelju. Ugaoni stup s grbom plemićke obitelji Divnić ide upravo do te etaže, tako da je stup nešto viši od deset metara, računajući od najniže kote objekta (sl. 9). Odmah iznad ugaonog stupa na oba pročelja palače vide se ostatci zazidane, najvjerojatnije renesansne ugaone bifore. Treba napomenuti da je palača Divnić doživjela brojne pregradnje i promjene glavnih otvora kao i drugi istovrsni objekti u Šibeniku, tako da će se tek istraživanjem moći utvrditi različite faze gradnje. S obzirom na visinu okolnih kuća, nema nikakve sumnje da je reprezentativna etaža palače Divnić bila na trećoj etaži jugozapadnog, odnosno četvrtoj etaži sjeverozapadnog pročelja.

Izraziti primjeri lociranja ugaonih stupova u odnosu na reprezentativnu etažu i ugaone bifore dvije su nasuprotno

12 Grbovi plemićke obitelji Divnić iznad ugaonog stupa na kući u Ulici kralja Tomislava 16 (foto: I. Glavaš, 2022.)
Coats of arms of the noble family Divnić above the corner column on the house at 16 Ulica kralja Tomislava (photo: I. Glavaš, 2022)

13 Ugaoni stup na kući u Ulici Jurja Barakovića 1 (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the house at 1 Ulica Jurja Barakovića
(photo: I. Glavaš, 2022)

14 Ugaoni stup na kući u Ulici kralja Tomislava 5B (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the house at 5B Ulica kralja Tomislava
(photo: I. Glavaš, 2022)

15 Obiteljski grb unutar kapitela stupa na kući u Ulici kralja Tomislava 5B (foto: I. Glavaš, 2022.)
Family coat of arms on the capital of the column at 5B Ulica kralja Tomislava
(photo: I. Glavaš, 2022)

16 Ugaoni stup na kući u Uskočkoj ulici 2 (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the house at 2 Uskočka ulica (photo: I. Glavaš, 2022)

17 Ugaoni stup na kući u Zagrebačkoj ulici 8 (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the house at 8 Zagrebačka ulica (photo: I. Glavaš, 2022)

18 Ugaoni stup na kući u Ulici Svetog Nikole Tavelića 10A (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the house at 10A Ulica Svetog Nikole Tavelića (photo: I. Glavaš, 2022)

postavljene kuće u Ulici kralja Tomislava 16 (sl. 10) i Vodičkoj ulici 1 (sl. 11). Oba ugaona stupa, kojima se baze danas ne vide jer su najvjerojatnije ispod novijeg popločenja, gledaju na glavnu šibensku ulicu, današnju Ulicu kralja Tomislava, a nekadašnju ulicu Fra le Botteghe. Ugaoni stup na kući u Ulici kralja Tomislava 16 ima iznad kapitela stupa zrcaljane gotičke grbove plemićke obitelji Divnić (sl. 12). Iznad grbova na glavnom jugozapadnom pročelju kuće vidi se razdjelni vijenac i po sredini te druge etaže ostatci dvaju otvora, vjerojatno gotičke bifore, što ukazuje na činjenicu da je to nekada bila reprezentativna etaža. Otvori na pročelju kuće doživjeli su brojne intervencije od 18. stoljeća, ali pozicija prozora na uglu glavnoga jugozapadnog i izrazito uskoga jugoistočnog pročelja govore u prilog tezi da je na tom mjestu možda mogla izvorno biti ugaona bifora, što je opet moguće potvrditi tek istraživanjem, posebno na zidovima u unutrašnjosti objekta. Na trećoj etaži jugoistočnog pročelja, iznad reprezentativne etaže, vidljivi su ostatci zazidanoga gotičkog prozora. Kuća nasuprot nje u Vodičkoj ulici 1 nalazi se na jako nagnutom terenu. Glavnim pročeljem okrenuta je prema glavnoj Ulici kralja Tomislava. Ugaoni stup ide do zazidane renesansne ugaone bifore na prvoj etaži koja je očito bila reprezentativna. Kako su otvori bili mijenjani tijekom povijesti, a i pročelja objekta su žbukana, danas je teško utvrditi pravo stanje stvari, međutim ugaoni stup i ugaona bifora jasno nam pokazuju gdje je nekad bila reprezentativna

etaža kuće. Ugaoni stup nema grbove, ali iznad kapitela do ugaone bifore za njih ima dovoljno mjesta, pa bismo mogli očekivati da se u nekom budućem istraživanju otkriju ispod sloja cementne žbuke i prezentiraju.

Vrlo visoki ugaoni stup na kući u Ulici Jurja Barakovića 1 očito pokazuje na poziciju reprezentativne etaže koja je ovdje na trećoj etaži, što nije neuobičajeno, kako smo vidjeli (sl. 13). Budući da je na građevini tijekom povijesti došlo do određenih promjena u kvaliteti i poziciji otvora, potrebno je skinuti postojeću cementnu žbuku s pročelja kako bismo definitivno potvrdili tu tezu. Zasad se vizualnim pregledom objekta čini da iznad kapitela ugaonog stupa nema grbova. Baza ugaonog stupa je jako oštećena tako da su vidljivi tek njeni ostatci. I na uglu kuće u Ulici kralja Tomislava 5B ugaoni stup s obiteljskim grbom i fragmentom razdjelnog vijenca ide do pretpostavljene reprezentativne treće etaže, koja je također najvjerojatnije skrivena ispod debelih naslaga žbuke (sl. 14). Međutim, to je izdvojeni primjer u povijesnoj jezgri Šibenika gdje se unutar kapitela stupa nalazi samo jedan obiteljski grb zasada neidentificirane obitelji (sl. 15).

Općenito postoji niz građevina u povijesnoj jezgri Šibenika koje su osim promjene otvora dobile i fasade žbukane cementnom žbukom ispod koje se najvjerojatnije skrivaju otvori prethodnih, izvornih faza. Takva je situacija s ugaonim stupovima na kućama u Uskočkoj ulici 2 (sl. 16),

19 Ugaoni stup na kući u Ulici Svetog Nikole Tavelića 3 (foto: I. Glavaš, 2022.)

Corner column on the house at 3 Ulica Svetog Nikole Tavelića (photo: I. Glavaš, 2022)

20 Ugaoni stup na kući u Ulici Jurja Šižgorića 5 (foto: I. Glavaš, 2022.)

Corner column on the house at 5 Ulica Jurja Šižgorića (photo: I. Glavaš, 2022)

Zagrebačkoj ulici 8 (sl. 17), Ulici sv. Nikole Tavelića 10A (sl. 18), Ulici Svetog Nikole Tavelića 3 (sl. 19) i Ulici Jurja Šižgorića 5 (sl. 20). Na prva tri objekta uz ugaone stupove postoji i obiteljski grb iz 15. stoljeća, a sva tri ukazuju vrlo vjerojatno na reprezentativni prvi kat građevine. Na kući u Uskočkoj ulici 2 i objektu u Zagrebačkoj ulici 8, koji je gledao na nekadašnji povijesni trg Rialto, reprezentativnu etažu dodatno označava i vidljivi razdjelni vijenac. Razdjelni vijenac na kući u Zagrebačkoj ulici 8 izrazitih je gotičkih karakteristika kao i obiteljski grb. Na ugaonim stupovima na kući u Uskočkoj ulici 2 (sl. 21) i kući u Ulici Svetog Nikole Tavelića 10A (sl. 22) zrcaljeni grbovi još neidentificiranih obitelji smješteni su unutar kapitela stupova. Gotički obiteljski grbovi unutar kapitela na ugaonom stupu u Uskočkoj ulici 2 relativno su mali i otučeni. Za zrcaljene grbove iznad ugaonog stupa u Zagrebačkoj ulici 8 također nije utvrđeno kojoj obitelji pripadaju (sl. 23). Inače, baze ugaonih stupova u Uskočkoj ulici 2 i Zagrebačkoj ulici 8 se ne vide i zasigurno se nalaze ispod današnjeg popločenja. Što se tiče ugaonog stupa na objektu u Ulici Jurja Šižgorića 5, treba naglasiti da nikada nije uklanjana cementna žbuka s pročelja građevine, tako da se možda iznad kapitela ugaonog stupa ipak nalaze obiteljski grbovi.

Od gore opisanog pravila da ugaoni stup pokazuje na reprezentativnu etažu samo naizgled odstupka kuća u današnjoj Ulici kralja Tomislava 9. Kuća je glavnim, uličnim pročeljem okrenuta prema sjeveroistoku. Reprezentativna etaža s biforom i balkonom nalazi se na drugom katu u središtu glavnog pročelja. Na krajnjem sjeverozapadnom uglu građevine nalazi se ugaoni stup s dva zrcaljeno postavljena gotička štita (sl. 24). U jednom od njih nalazi se grb šibenske plemićke obitelji Ivetić,³¹ a u drugom, koji gleda na današnju ulicu Dobrić, naknadno je uklesan natpis pripadnika obitelji Dominika Ivetića koji govori o restauraciji objekta 1596. godine (sl. 25). O srednjovjekovnoj fazi svjedoči i posljednji sačuvani izvorni gotički balkon u povijesnoj jezgri Šibenika na drugom katu bočnoga jugoistočnog pročelja objekta. Budući da je, po svemu sudeći, glavno pročelje kuće s balkonom i svim otvorima oblikovano u 18. stoljeću, tek će se budućim istraživanjima utvrditi parcelacija tog prostora u srednjovjekovno doba. Stoga je kod procjene prostornosti građevine kroz povijest potreban stanoviti oprez, što je i inače slučaj s objektima u povijesnim jezgrama dalmatinskih komuna. Ugaoni stup Ivetića doseže

31 GALVANI, FEDERICO ANTONIO, 1883., 137.

21 Otučeni obiteljski grbovi unutar kapitela stupa u Uskočkoj ulici 2 (foto: I. Glavaš, 2022.)

Family coats of arms decorating column capitals from the house at 2 Uskočka ulica (photo: I. Glavaš, 2022)

22 Obiteljski grb unutar kapitela stupa u Ulici Svetog Nikole Tavelića 10A (foto: I. Glavaš, 2022.)

Family coats of arms decorating column capitals on the house at 10A Ulica Svetog Nikole Tavelića (photo: I. Glavaš, 2022)

do prvog kata, a današnja se reprezentativna etaža nalazi na drugom katu. Međutim, ispod balkona na prvom katu uočljiva je neobična praznina u rasporedu otvora, što je moguća pozicija na primjer bifore iz gotičkog razdoblja. Prema tome, u kasnom srednjem vijeku reprezentativan je mogao biti prvi kat građevine, a ne drugi kao danas.³²

Nasuprot ovim primjerima, ugaoni stup na kući u Uskočkoj ulici 10 više slični na ugaoni štap jer nema ni baze ni kapitela (sl. 26). Umjesto kapitela i eventualnog obiteljskog grba pri vrhu se nalazi profilirani kameni kvadar s natpisom i uklesanom 1802. godinom. Baza stupa se danas ne vidi jer ju je zaklonilo naknadno sagrađeno vanjsko stubište. U ovom slučaju potrebna su dodatna istraživanja kojima će se utvrditi radi li se doista o ugaonom stupu s bazom, kapitelom i obiteljskim grbom.

³² Općenito je ugođaj tog prostora danas drugačiji, jer su razaranjima tijekom Drugog svjetskog rata porušeni neki objekti sjeverno od promatranog objekta. Nakon rata nisu poduzeti zahvati rekonstrukcije ili zamjenske gradnje pa je prostor pretvoren u trg, što je bio karakterističan konzervatorsko-restauratorski postupak u Šibeniku u poslijeratnom periodu.

CRTICA O UGAONIM STUPOVIMA I DATACIJI OBJEKATA

Mogu li ugaoni stupovi poslužiti kao osnova za dataciju objekata u povijesnoj jezgri Šibenika? Donekle mogu, ali pritom trebamo biti vrlo oprezni jer se pogotovo od prvog kata naviše na fasadama kuća u dalmatinskim komunama događaju česte promjene, što nije nepoznato ni u Šibeniku. Prema dosadašnjim spoznajama čini se da se najveća izgradnja kuća pa tako i ugaonih stupova u povijesnoj jezgri Šibenika može vezati uz 15. stoljeće. Koncentrirani su uglavnom na kućama od crkve i samostana sv. Frane do katedrale sv. Jakova te oko i ispod današnje (i nekadašnje) glavne gradske Ulice kralja Tomislava, ali potreban je oprez jer je to ujedno i područje najstarije izgradnje u Šibeniku. Uzmimo za primjer samo kuću na križanju današnje Ulice Svetog Nikole Tavelića i Ulice 15. siječnja 1873. Na njoj ne postoji ugaoni stup s obiteljskim grbom, ali postoji ugaoni zrcaljeno postavljeni obiteljski grb (nedvojbeno iz 15. stoljeća) na drugom katu građevine (sl. 27). Međutim, na pročelju tog objekta koje gleda na današnju Ulicu 15. siječnja 1873. – u visini prvog kata – vidi se veliki zazidani prozor, koji bi mogao biti romanički, i još jedan sličan manji na

23 Obiteljski grbovi iznad ugaonog stupa u Zagrebačkoj ulici 8 (foto: I. Glavaš, 2022.)

Family coats of arms above the corner column at 8 Zagrebačka ulica (photo: I. Glavaš, 2022)

24 Ugaoni stup na kući u Ulici kralja Tomislava 9 (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the house at 9 Ulica kralja Tomislava
(photo: I. Glavaš, 2022)

25 Detalj natpisa obitelji Ivetić na kući u Ulici kralja Tomislava 9 (foto: I. Glavaš, 2022.)
Detail of inscription on the house of the Ivetić family at 9 Ulica kralja Tomislava (photo: I. Glavaš, 2022)

drugom katu.³³ Budući da je kuća (kao i većina u šibenskoj povijesnoj jezgri) doživjela brojne preinake, praktički sve do suvremenog doba, bez detaljnog istraživanja gotovo je nemoguće govoriti o njezinim povijesnim fazama, prostornosti i katnosti. Kako je općenito stanje istraženosti kuća u povijesnoj jezgri Šibenika minimalno, to se mogu očekivati mjestimične nove pojave romaničkih detalja pa bi neki objekti za koje smo prethodno bili sigurni da nisu sagrađeni ranije od 15. stoljeća mogli biti bitno stariji.³⁴

³³ Popis romaničkih objekata i detalja u Šibeniku vidi kod: DUJMOVIĆ, FRANO; FISKOVIĆ, CVITO, 1959., 27-28; ZELIĆ, DANKO, 1999, 193-194.

³⁴ Jedina kuća u povijesnoj jezgri Šibenika na kojoj romanika nije skrivena negdje sa strane jest tzv. palača Rossini s adresom na bočnom, sjeveroistočnom pročelju u današnjoj Ulici Frane Divnića 1. Na toj prvotno romaničkoj palači u velikoj blizini katedrale sv. Jakova dogodile su se krupne promjene u gotičko, renesansno i barokno vrijeme, ali ostatci romaničkih otvora vidljivi su na prizemlju i prvom katu glavnog pročelja okrenutog prema današnjoj Ulici kralja Tomislava. U barokno doba reprezentativna etaža bila je na drugom katu građevine. Treba napomenuti da je to je jedina cjelovita sačuvana romanička palača u povijesnoj jezgri Šibenika. Na glavnom pročelju palače, u visini prvog kata, u baroknoj kartuši nalaze se tri grba za koja Galvani pretpostavlja da su grbovi mletačke plemićke obitelji Foscarini, tj. da pripadaju šibenskom gradskom knezu Giampaolu Foscariniju. On je dužnost šibenskog kneza obnašao u drugoj polovini 17. stoljeća u tri navrata, a posljednji put od 1686. do 1686. godine. Međutim, jedna godina uklesana iznad desnog grba u donjem nizu od dva grba jest 1667., i ne poklapa se s mandatom Giampaola Foscarinija u Šibeniku. (GALVANI, FEDERICO ANTONIO, 1884., 90.)

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Ugaoni stupovi na kućama i palačama nisu fenomen samo srednje Dalmacije, kako se to do nedavno mislilo. Znakovit broj ugaonih stupova javlja se na Kvarneru, u Rabu i Cresu. Samo u Rabu evidentirano je ukupno devet ugaonih stupova i tri ugaona štapa bez kapitela i baze. Međutim, jedino se u Šibeniku javlja simbioza ugaonog stupa sa zrcaljeno postavljenim obiteljskim grbovima povrh njega ili obiteljskim grbovima uklopljenim u kapitel ugaonog stupa. Osim toga, takvi ugaoni stupovi u Šibeniku pokazuju na reprezentativnu etažu građevine, bez obzira na kojoj se visini ona nalazila, što je uvjetovano posebnostima izgradnje. Ugaoni stupovi u Šibeniku koncentrirani su uglavnom na prostoru na kojem se nalazi najveći broj kuća i palača – u najstarijem dijelu povijesne jezgre od crkve i samostana sv. Frane do katedrale sv. Jakova te oko i ispod današnje glavne Ulice kralja Tomislava, nekadašnje Ulice Fra le Botteghe. Budući da se na tom prostoru radi o izrazito gustoj strukturi tako da su reprezentativna glavna pročelja gotovo „nevidljiva“, to je situacija u kojoj ugaoni stupovi postaju glavni simbol iskazivanja moći pojedinih obitelji. Potencijalno izvorište simbioze ugaonog stupa i zrcaljeno postavljenih obiteljskih grbova u Šibeniku mogla bi biti situacija na palači Cipriani-Benedetti, koja je uglom okrenuta prema današnjem

26 Ugaoni stup na kući u Uskočkoj ulici 10 (foto: I. Glavaš, 2022.)
Corner column on the house at 10 Uskočka ulica
(photo: I. Glavaš, 2022)

27 Obiteljski grbovi na kući na križanju Ulice Svetog Nikole Tavelića i Ulice 15. siječnja 1873. (foto: I. Glavaš, 2022.)
Family coats of arms on the house on the crossing of Ulica Svetog Nikole Tavelića and Ulica 15. siječnja 1873 (photo: I. Glavaš, 2022)

Narodnom trgu u Splitu. Na samom uglu te palače u visini prvog kata, a iznad ugaonog štapa koji ide sve do završetka prizemlja, zrcaljeno su postavljeni grbovi splitske plemićke obitelji de Ciprianis u gotičkom štitu. Palača Ciprianis-Benedetti od romanike (romaničke heksafore) do gotike orijentirana je uglom prema Narodnom trgu, stoga je pozicija ugaonog stupa i plemićkih grbova kao pokazivanja moći vrlo logična. Kako je stambeno graditeljstvo u povijesnoj jezgri Šibenika još uvijek nedovoljno istraženo, tek ćemo nakon nekih budućih terenskih i arhivskih istraživanja možda moći nešto više kazati o tome jesu li ugaoni stupovi na nekim objektima u Šibeniku ujedno i orijentir za njihovu dataciju. Pritom svakako treba imati na umu da je vrlo mali broj dekorativnih elemenata na pročeljima kuća i palača u dalmatinskim komunama danas na svom izvornom mjestu, što predstavlja najveću teškoću kod identifikacije pojedinih umjetničkih tragova na pročeljima. U svakom slučaju, prema stilskim karakteristikama ugaoni stupovi uklapaju se u intenzivnu izgradnju povijesne jezgre Šibenika u 15. stoljeću.

LITERATURA

- ANČIĆ, MLADEN, Ser Ciprijan Zaninov. Rod i karijera jednog splitskog patricija druge polovice XIV. stoljeća, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 39, 1997, 37-80.
- ARSLAN, EDOARDO, *Gothic Architecture in Venice*, London – New York, 1971.
- BIJELIĆ, MARIJA, Formiranje i stambena izgradnja Donje ulice u Rabu u kasnom srednjem vijeku, *Peristil* 60, 2017, 21-34.
- BORIĆ, LARIS; GUDELJ, JASENKA, *Uveliko i u malo: lik i likovnost renesansnog Cresa*, Zadar, 2019.
- BRADANOVIĆ, MARIJAN, Prilog poznavanju stambenog graditeljstva 15. i 16. stoljeća na sjevernom Jadranu, *Peristil* 56, 2013, 71-80.
- DUJMOVIĆ, FRANO; FISKOVIĆ, CVITO, Romaničke freske u Srimi, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 11, 1959, 12-40.
- FAZINIĆ, ALENA; FAZINIĆ, NEVEN, *Korčulanski kameni grbovi XV. – XX. stoljeća*, Korčula, 2011.
- FISKOVIĆ, CVITO, Romaničke kuće u Splitu i Trogiru, *Starohrvatska prosvjeta* 2, 1952, 129-178.
- FISKOVIĆ, CVITO, Izgled splitskog Narodnog trga u prošlosti, *Peristil* 1, 1954, 71-102.

- FISKOVIĆ, CVITO, Kipovi Pieta u Dalmaciji i Boki Kotorskoj, *Peristil* 29, 1986, 41-54.
- FISKOVIĆ, IGOR, Uz proširenje djelatnosti Jurja Dalmatinca u Šibeniku, *Zbornik za likovne umjetnosti Matice srpske* 13, Novi Sad, 1977, 71-97.
- FISKOVIĆ, IGOR, Utjecaji i odrazi Jurja Dalmatinca u Šibeniku, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 3-6, 1982, 116-142.
- GALVANI, FEDERICO ANTONIO, *Il Re d'Armi di Sebenico*, vol. 1, Venezia, 1883.
- GALVANI, FEDERICO ANTONIO, *Il Re d'Armi di Sebenico*, vol. 2, Venezia, 1884.
- GRANIĆ, MIROSLAV, Plemstvo, grbovi i rodoslovlja paške vlastele u XVIII. stoljeću, *Radovi Zavoda za povijesne značnosti HAZU u Zadru* 35, 1993, 137-218.
- GRUJIĆ, NADA, Dubrovnik Pustijerna. Istraživanje jednog dijela povijesnog tkiva grada, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 10, 1986, 7-39.
- HILJE, EMIL, Radmil Ratković i stambeno graditeljstvo u Šibeniku u drugoj polovini 15. stoljeća, *Peristil* 56, 2013a, 61-70.
- HILJE, EMIL, Šibenski graditelj i klesar Ivan Hreljić u svjetlu arhivske građe, *Ars Adriatica* 3, 2013b, 135-158.
- HILJE, EMIL, Djelatnost bračkih klesara Grgura i Marka Grubišića Petričića u Šibeniku, *Scripta in honorem Igor Fisković – Zbornik povodom sedamdesetog rođendana*, (ur.) Miljenko Jurković; Predrag Marković, Zagreb – Motovun, 2015, 217-230.
- MARASOVIĆ, MIRJANA, Šesterodijelni otvori na palači ex Ciprianis na Narodnom trgu u Splitu, *Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske* 26/27, 2001.-2002., 61-75.
- PLOSNIĆ ŠKARIĆ, ANA, *Gotička stambena arhitektura grada Trogira*, doktorski rad, Zagreb, 2010.
- PRELOG, MILAN, *Poreč, grad i spomenici*, Zagreb, 2007.
- ŠPRLJAN, IVO, Kameni ugaoni stupovi u Šibeniku, *Klesarstvo i graditeljstvo* 16(3-4), 2005, 22-24.
- TADIĆ, BISERKA; MARKOVIĆ, JAGODA; HORVAT-LEVAJ, KATARINA, Analiza sjeveroistočnog dijela povijesne jezgre Šibenika, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 11, 1987, 5-29.
- TADIĆ, BISERKA; STEPINAC, DAVORIN, Šibenik – povijesna jezgra. Analiza razvoja i prijedlozi konzervatorskih smjernica, konzervatorski elaborat, Zagreb, 1990.
- ZELIĆ, DANKO, *Postanak i urbani razvoj Šibenika u srednjem vijeku*, doktorski rad, Zagreb, 1999.
- ZELIĆ, DANKO, Jakov Florijev, trogirski klesar 15. stoljeća, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 32, 2008, 17-38.

Summary

CORNER COLUMNS IN ŠIBENIK

The advent of corner columns in Šibenik is connected to a period of extensive construction in its historical centre during the 15th century. On the eastern Adriatic coast, corner columns can be found from the Kvarner Bay to central Dalmatia, with as many as 15 examples in Šibenik. Corner columns with capitals either decorated with or surmounted by mirrored family coats of arms are, however, exclusively found in Šibenik. They are mostly concentrated in the oldest part of the historical centre, spanning from the church and monastery of St. Francis to the cathedral of St. James, as well as around today's main street, Ulica kralja Tomislava, formerly Ulica Fra le Botteghe, where most of city's noble families' houses and palaces are located. Corner columns in Šibenik are indicators of the representative

floor of a house or palace, regardless of their position, which was usually dictated by building specificities. The structure of the Ciprianis-Benedetti palace in Split could possibly be the source of this building phenomenon considered to be specific to Šibenik. One corner of this palace, facing today's Narodni trg in Split, is decorated by a corner pole on the ground level, surmounted by mirrored coats of arms of the Split noble family de Ciprianis in Gothic escutcheons, matching the level of the first floor. As residential building in the historical centre of Šibenik has still not been researched adequately, field and archival research will be necessary in the future in order to provide answers to the question of whether corner columns in Šibenik are a reliable indication of the buildings' dating.

